

45 LET ZA VSE NAS

Julijan Čavdek

Bila je sobota, 24. maja 1975, ko se je v hotelu v Devinu odvijal 1. deželni kongres stranke Slovenska skupnost. Kongres je potrdil združitev goriške in tržaške Slovenske skupnosti v deželno stranko z istim nazivom in simbolom lipove vejice. Slednji spremlja samostojno politično nastopanje Slovencev na Primorskem že od obdobja izpred prve svetovne vojne, ko je bil simbol delovanja političnega društva Edinost.

Pot do 1. deželnega kongresa SSK se je začela že takoj po drugi svetovni

vojni. Tako v Gorici kot v Trstu so se ustanovile politične skupine, ki so svoje politično udejstvovanje gradile na antifašizmu, zagovarjanju pravic slovenske narodne skupnosti v Italiji, demokratičnih vrednotah, ki so izhajale iz spoštovanja človekovih pravic in zavračanja totalitarnih režimov, predvsem pa na samostojnem nastopanju v politiki ter zavračanju vključevanja v vsedrjavne italijanske stranke.

V Gorici je leta 1946 začela delovati Slovenska demokratska zveza

(SDZ). V demokratičnem taboru so na Tržaškem takoj po vojni nastale različne politične skupine.

Prvi korak do enotne deželne SSK se je zgodil na občinskih volitvah v Trstu 11. in 12. novembra 1962, ko so se štiri stranke koalizirale v skupno listo in stalno povezovalno telo. Iz tega je nastala Slovenska skupnost (SSK), ki je 13. junija 1965 imela svoj prvi občni zbor za Tržaško. V letih 1968-72 je SSK sodelovala na volitvah Slovenska levica, za katero so dali pobudo Boris

I. DEŽELNI KONGRES SLOVENSKE SKUPNOSTI
DEVIN, 24. MAJA 1975

Kanalska dolina
Beneška Slovenija
Goriška
Tržaška

Od kmečkih puntov, prek boja za svobodo do samostojnega slovenskega predstavištva!

V TEJ ŠTEVILKI

Igor Gabrovec
MODERNA ŠOLA ZA NAŠO SKUPNOST
str. 2

Davide Štokovac
GENERACIJI PRED OGLEDALOM
str. 2

Maja Lapornik
SPREMEMBE NAŠE DRUŽBE
MOŽNOST ALI VNOVIČNA UTOPIJA?
str. 3

Pavel Vidoni
OPOGUMI SE IN NADALJUJ Z DELOM
str. 4

Marilka Koršič
VEDNO PESTRO V GORIŠKEM
OBČINSKEM SVETU
str. 4

Marjan Drufovka
POMEN ŠIROKOPASOVNE
INTERNETNE POVEZAVE
str. 5

Bernard Spazzapan
10 LET ČLAN SKUPŠČINE
GECT-EZTS GORICA
str. 5

NOVA NEWSLETTER PRI EVROPSKI
SVOBODNI ZVEZI
TUDI V SLOVENSKEM JEZIKU

MINORITY SAFEPAKKE (MSPI)
V EVROPSKI KOMISIJI

EVROPSKA DRŽAVLJANSKA POBUDA
ZA ENAKOVREDNE KOHEZIJSKE
POLITIKE
str. 6

Pahor, Ubald Vrabec, Vekoslav Španger idr., da bi združevala levičarske Slovence, "ki se nočejo utapljati v italijanskih strankah". Njeni predstavniki so se postopoma večinoma vključili v SSk.

Na Goriškem je do preobrata prišlo 15. februarja 1975, ko je bila v Kato-liškem domu ustanovna skupščina SSk, ki je tako prevzela vlogo SDZ.

Sledil je 1. deželni kongres SSk 24. maja 1975, na katerem sta se goriški in tržaški del združila v deželno SSk.

V svojem poročilu je takratni deželni koordinator in deželni svetnik SSk Drago Štoka »nakazal najprej silnice, ki so privedle do ustanovitve koordinacijskega odbora in v drugi stopnji do ustanovitve deželne Slovenske skupnosti. Prvič v vsej povojni zgodovini smo se vsi Slovenci združili v

pravno telo, v katerem smo se začeli čutiti bolj povezani«, je zapisano v Kato-liškem glasu z dne, 29. maja 1975. Isti tednik je na prvi strani objavil uvodnik z naslovom *Za močno Slovensko skupnost*, v katerem je poudarjen pomen samostojnega političnega zastopanja in je podčrtano dejstvo, da se je tudi na avstrijskem Koroškem osnovala slovenska samostojna politična

lista. Ustanovitev samostojnih političnih subjektov v deželi FJk in na Koroškem je na podlagi poročanja Kato-liškega glasa potrjevalo »hotenje slovenske narodne skupnosti in nujno po samostojnem političnem nastopanju, zato da se Slovenci otresemo brezimnosti, odtujenja, odrinjenosti, prezira in diskriminacije«.

Takratni politični dogodek, čigar letos obeležujemo 45. obletnico, je

vzbudil v deželni politiki veliko zanimanja, saj so se 1. deželnega kongresa SSk udeležili predstavniki skoraj vseh političnih sil, ki so bile prisotne v Deželnem svetu FJk. Pozdrave so poslali tudi rojaki Narodnega sveta koroških Slovencev in vodstvo SVP - Južnotirolske ljudske stranke. Čestitke so prišle tudi iz organizacij civilne družbe, in sicer od Slovenske prosvete iz Trsta, Zveze slovenske katoliške prosvete iz Gorice in Slovenske kulturno-gospodarske zveze. V imenu beneških društev in Združenja izseljencev je ustanovitev deželne SSk pozdravil Izidor Predan. Slovenijo je predstavljala načelnik komisije za manjšinska vprašanja pri SZDL Jože Hartman.

O ustanovitvi deželne Slovenske skupnosti je poročal tudi Primorski dnevnik, ki je ob poročilu deželnega tajnika SSk Draga Štoka, omenil tudi nastopa tržaškega in goriškega pokrajinskega tajnika Rafka Dolharja in Damjana Paulina. Oba sta poudarila pomen političnega boja za jezikovne pravice Slovencev v Italiji in za ohranjanje narodne zavesti, to pa je potrebno povezati z zagovarjanjem razvojnih politik za socialno skrbstvo, delo in gospodarstvo.

Po 45 letih uspešnega političnega delovanja je SSk še vedno poseben akter v deželni politični areni. Kljub

dejstvu, da jo zastopa le en član v Deželnem svetu FJk, je ravno to tista dodana vrednost, ki utemeljuje statutarno posebnost naše dežele. V tem smislu nam mora biti tudi jasno, da je ravno zaradi prisotnosti predstavnika SSk nastal poseben člen v deželnem volilnem zakonu, ki Slovincem omogoča, da se na volitvah za Deželni svet lahko predstavijo s samostojno listo in da na olajšan način izvolijo svojega predstavnika.

Na dan te pomembne obletnice tudi ni mogoče spregledati dejstva, da je SSk najstarejša politična sila v deželi FJk. Kljub desetletnemu izostanku iz Deželnega sveta (1993-2003) in kljub vsedrjavni krizi italijanskih tradicionalnih strank, ki se je zgodila v devetdesetih letih prejšnjega stoletja, je SSk nadaljevala politično poslanstvo predstavljanja in zbiranja Slovencev. To poslanstvo se danes ne omejuje na deželni oziroma državni okvir, temveč posega tudi v evropsko razsežnost, saj je SSk aktivno vključena v Evropsko svobodno zvezo (EFA) in Zvezno unijo evropskih narodnosti (FUEN).

Vsega tega ne bi bilo, če se ne bi tistega daljnega 24. maja 1975 udeležila vizija skupine slovenskih rojakov, ki so trdno verjeli, da je ključ za uspešno manjšino njeno samostojno in enotno politično nastopanje. ■

MODERNA ŠOLA ZA NAŠO SKUPNOST

Igor Gabrovec

Vest o napovedani ukinitvi treh stolic na zavodu Žige Zoisa, pred tem 'zamrznitev' sekcije otroškega vrtca v Škednju, prekinitve z izkušnjo nekdanj obetavnega poklicnega tečaja Grafike in dizajna, dlje nikdar ustanovljena slovenska sekcija pri glasbenem konservatoriju Giuseppeja Tartinija v Trstu, nedorečenosti glede drzne zamisli o uvedbi trojezičnega šolstva v Kanalski dolini, škripanje v sistemu dvojezičnega šolstva v Benečiji so le del številnih vrzeli in negotovosti, ki se že več let pojavljajo na področju organizacije javnega šolstva s slovenskim učnim jezikom v Italiji. Vladne reforme so se v letih prepletale s problemi, kakršni so negativni demografski kazalci in sprememba v narodni

sestavi razredov. K temu naj dodamo vsaj delno zastarelo zakonodajo, ki ureja slovensko šolstvo v FJk in, ne nazadnje, razlike med Tržaško, kjer se je povojno šolstvo najprej razvijalo pod Zavezniško vojaško upravo in kjer so še aktualna določila Londonskega memoranduma, in Goriško ter Videmsko, kjer je bil špeterski dvojezični zavod poddržavljen šele z zaščitnim zakonom leta 2001.

Ne glede na zagotovila Londonskega memoranduma pa smo zaradi neizprosne logike številke v nekaj desetletjih dejansko zapirali številne šole, ne da bi v zameno za 'racionalizacijo' dosegli boljših pogojev za preživele. Občutek je, da smo v vseh teh dogodkih kot družbeno-politično zavedna skupnost brez pravega kompasa, ki bi nakazoval smer plovbe. Ob vsakem krčenju ponudbe se glasno odzovemo, nakar vse skupaj obmiruje vse do naslednjega ukrepa.

Zaščitni zakon je uvedel Deželno šolsko komisijo za pouk v slovenskem jeziku, ki ji predseduje predstojnik posebnega slovenskega urada v sklopu Deželnega urada za šolstvo v FJk. Slednji je v minulih letih speljal pomembne pozitivne pobude v korist naše šole, med katerimi sodi natečaj za ravnatelje, ki smo ga dolgo pogrešali. Naj bo zato Deželna šolska komisija ogrodje skupnega omizja z organizacijami civilne družbe in najvišjimi iz-

voljenimi predstavniki, ki naj se že takoj loti celovite obravnave in načrtovanja tudi novih zakonskih instrumentov za posodobitev in okrepitev naše šolske ponudbe, saj je le ta skupaj z mediji in občolskimi dejavnostmi temeljnega pomena pri ohranjanju in utrjevanju slovenskega jezika in identitete. Do takrat bi bilo vsaj priporočljivo, da ne sprejmemo nobenega ukrepa, ki se razbere kot krčenje ali celo ukinitve določene ponudbe. ■

GENERACIJI PRED OGLEDALOM

Davide Štokovac

Pri razmišljanju o sedanjih izrednih razmerah sta mi prišla na pamet dva zelo zanimiva kratka stripa oziroma sličice, ki zelo nazorno prikazujeta dve ključni temi sedanjosti. Prva sličica, ki je dalj časa krožila po spletnih medijih

je predstavljala različni odnos do sedanjih izrednih razmer "milenijcev" na eni in "boomerjev" na drugi strani. Strip je zelo nazorno kazal paniko, kateri se prepušča "boomer", medtem ko "milenijec" kar flegmatično sprejema situacijo.

Ravno te razlike se moramo zavedati in jo sprejeti; v današnjem svetu sobiva več generacij, a precej pomembna je razlika med tistimi, ki so se rodili v času

gospodarskega "poka" in so bili več ali manj vajeni določenih gotovosti (seveda, v zahodnem, bogatem svetu), svobode in so trdno verjeli (oziroma še vedno verujejo) v neskončno rast gospodarstva in nami, generacijo "Y" oziroma "milenijci" kot nam pravijo, ki smo doraščali v prepričanju, da bomo vsi, ko bomo dorasli, brez težav izpolnili naše sanje, bili bogati in uvelja-

vljeni. Seveda so bile velike spremembe prvega desetletja novega tisočletja za nas prava hladna prha, da ne govorimo o spopadu s svetom dela, ki ni niti zdaleč

*"Velike spremembe...
za nas prava
hladna prha..."*

tako rožnat, kot so nam ga opisovale nadaljevanke in zgodbe iz mladih let. Tako je postal naš pristop do sveta bistveno

COVID-19 IN MI

manj patetičen pa veliko bolj flegmatičen, hkrati pa znamo biti zelo srčni, kar je dediščina našega upa polnega otroštva. Drugače rečeno, smo kar zapletena generacija, generacija protislovij, ki se precej oddaljuje od prejšnjih. To seveda vpliva tudi na politično udejstvovanje, saj smo odraščali v obdobju,

krivuljo širjenja virusa, kazali hrbet bodočnosti in gledali nazaj na gaussovo krivuljo smrti, ki je le počasi začela upadati. Osebi sta se med sabo pogovarjali in se opogumljali, da bo le kmalu konec te svetovne morije.

Nista pa opazili, da na koncu te prve krivulje, za njima, je že čakala v bo-

”...postaviti našo družbo in gospodarstvo na drugačne temelje”

ko je politika pokazala svojo najbolj ogabno lice korupcije in ščitenja zasebnih interesov, zaradi česar nosi sam izraz “politika” v našem slovarju zelo negativen prizvok.

Da bi še zaključil to sliko preidem še na drugi strip o katerem sem pisal na začetku. V tej sličici, ki je ravno tako potovala po svetovnem omrežju, sta stali dve osebi na grafikonu ki prikazuje

dočnosti bistveno bolj strma in višja krivulja smrti zaradi klimatskih sprememb.

Drugi strip v bistvu razlaga prvega; generacija “Y” živi v pričakovanju grozot, ki nas bodo čakale v bodočnosti, ker generacije pred nami niso hotele poslušati preroštev številnih znanstvenikov, ki od sedemdesetih let pravijo, da bi morali postaviti našo družbo in go-

spodarstvo na drugačne temelje. Kako nas lahko izredne razmere zaradi virusa strašijo, ko zna vse to biti le veter, ki naznanja nevihto?

Po drugi strani pa smo ravno mi mljenjci soodgovorni za bodočnost, saj prav zaradi razočaranja pred politiko nismo znali poprijeti vajeti družbe in si

izboriti naš prostor v tej kovačiji bodočnosti, ki je politika.

Torej naj bo ta trenutek priložnost po eni strani, da se prejšnje generacije zavedajo posebnosti novih generaciji in njihovih težav, a hkrati klic novim generacijam, da se prebudijo iz otopelosti in si izborijo bodočnost. ■

SPREMEMBE NAŠE DRUŽBE

Možnost ali vnovična utopija?

Maja Lapornik

Koronavirus je danost. Ozaveščamo jo kot možnost in nevarnost smrti ter kot planetarno ekonomsko in družbeno krizo. Te krize, korona virusa, ni nihče napovedoval in si je verjetno nihče ni mogel niti predstavljati. Nihče ni mogel slutiti njenih grozljivih smrtonosnih dimenzij in epohalnih sprememb, ki jih je tako bliskovito povzročila ne le v Italiji ali v Evropi, ampak na globalni ravni.

V hipu smo se, povsem nepripravljeni, soočili z vrtoglaviimi številkami, ki govorijo o okuženih, o obolelih, o mrtvih, s številkami, ki so neizbežno zarezale tudi v srčiko naše skupnosti. Vsa ta dejstva - ob zavesti, da zdravil zaenkrat še ni, cepiva tudi še ne - v vseh nas nujno vzbujajo občutke globoke tesnobe in resničnega strahu, ki ju večkrat tudi težko ubesedimo, a tlijo v nas. Socialna osamljenost nam v tem smislu gotovo ne pomaga, kljub temu da jo racionalno sprejmemo in spoštujemo kot neizbežni ukrep in kot obrambo pred najhujšim.

Enako težka je zavest o ekonomskih in socialnih posledicah te krize. Že

danes so se številni znašli v dopolnilnih blagajnah, ob polovičnem delavnem urniku in zmanjšani mesečni plači. Gotovosti delovnega mesta ni več, brezposelnost onemogoča osnovne življenjske pogoje. V tem položaju so mladi, ki šele iščejo svoj delovni prostor, starejši in prekarni delavci pod udarom bolj kot kdaj koli prej. Socialna pomoč se kaže za prešibko in je kot taka tudi neučinkovita.

Tudi naše javno življenje se je v veliki meri ustavilo. Naše organizacije in društva so morala prekiniti z rednim delovanjem, veliko že načrtovanih projektov je bilo prenešenih za nedoločen čas ali v naslednje koledarsko leto. Večje ustanove lahko ohranjajo nekaj svoje osnovne dejavnosti le na daljavo in vsekakor z velikimi težavami. Pred hudo preizkušnjo in zahtevnimi nalogami se je znašla tudi naša šola, ki je, menim, več kot dostojno opravila svojo dolžnost in svoje poslanstvo, seveda ob veliki pomoči in podpori vseh družin.

Po začetni zbežanosti in morečem občutku nemoči smo vsi, vsak na svojem področju, skušali nekaj narediti. Lahko nam je v ponos, da prav vsaka sredina naše skupnosti kljubuje kulturnemu in družbenemu mrtvilu z velikim dostojanstvom in z močno življenjsko voljo, a udarcem virusa in vsega, kar je pande-

mija posledično prinesla, se res ni moglo v celoti izogniti. Težke posledice so zadele prav vse.

Kaj pa na političnem prizorišču? Pričakovali bi, da bo težak položaj stre-

”Pred hudo preizkušnjo in zahtevami se je znašla tudi naša šola”

znil in združil različne akterje ali vsaj omilil različnost njihovih pogledov in mestoma močno ostrino dialoga med njimi, čemur pa le ni vedno tako. Včasih se poraja vtis, da je tudi kriza korona-virusa priložnost za lastno promocijo, kar še dodatno oddaljuje veliko število naših ljudi od aktivnega političnega udejstvovanja in sploh od spremljanja politike. Tudi zaprtje meje, ki ga sicer razumemo kot nujni zdravstveni preventivni ukrep, ter pomanjkanje predvidevanj, kdaj bo do odprave tega ukrepa sploh prišlo, ne doprinese k občutku, da zmore politika stvarno reševati vsakodnevne težave tistih, ki živimo v tem obmejnem pasu.

”Zdi se, da smo kot človeštvo na odločujočem križišču”

Bolj kot kdaj koli prej je tudi med nami živa zavest, da je čas za korenite spremembe. Družba, ki temelji na svobodno-tržnem gospodarstvu, mora ta svoj model osnovati na vzdržnostnem razvoju ter socialnem varstvu šibkejših in ranljivejših družbenih plasti, sicer se zlahka predružači v to, kar pojmuje kot “divji kapitalizem”. Slovenci smo imeli v svoji zgodovini v tem smislu velikega vzornika (Kreka), ki je v ustanavljanju zadrug videl konkretno pomoč šibkejšim, ne da bi zato omejeval

razvojne možnosti domačega kapitala. Danes so stvari nujno povsem različne, vpete v mednarodne razsežnosti, a družba, ki ne poskrbi za svoje najšibkejše člene, ne more odgovarjati naši viziji dobrega, če že ne idealnega, družbenega modela.

V tem procesu pa odigrava pomembno, nezamenljivo vlogo tudi civilna družba, ki mora ne le opozarjati na krivice, ampak se z načini, ki so predvideni v demokratični ureditvi države,

dejansko zavzemati za spremembe in za udejanjanje varnostnih ukrepov v korist posameznikov in posameznim družbenim skupinam, ki jih je določena situacija prizadela. Civilna družba smo mi vsi. Seveda je za vsakega izmed nas pomembno, ali ima stalno delovno mesto, ali je socialno preskrbljen, zdravstveno zavarovan, ali lahko v tem smislu ne le preživi, ampak napreduje. Pomembno pa je tudi, da se bolj kot v preteklosti zavedamo, da je za vsakega izmed nas tudi socialna varnost bližnjega enako pomembna kot socialna varnost samega sebe. Vsi smo poklicani, da po svojih močeh k temu konkretno prispevamo. Že danes, žal, dobro vemo, kakšne hude posledice bo kriza koronavirusa pustila na ekonomskem področju, že danes bemo o obupu in celo o samomorih posameznih podjetnikov, ki ekonomsko ne bodo preživeli in ki ne vidijo izhoda in rešitve iz tega položaja. Ta kriza bi morala zato v vseh nas poroditi drugačne, veliko bolj odločne korake v smeri medsebojne solidarnosti in socialne varnosti ter drugačnega razvojno naravnane družbenega modela.

Zdi se, da smo kot človeštvo na odločujočem križišču. Ne le od politike in ekonomije, od vseh nas bo odvisno, kam bomo krenili. Zgodovina nas, žal, uči tudi to, da se človek in družba po težkih in hudih izkušnjah nista vedno spremenila le na boljše. Naša skupna dolžnost je, da bo tokrat vsaj malo drugače, tudi v našem okolju. ■

NAŠI IZVOLJENI UPRAVITELJI

Opogumi se in nadaljuj z delom

Pavel Vidoni

Čas, ki ga doživljamo se mi zdi ne-realni. Zdi se mi sanje. Nič ni otipljivega: virus, bolezen, pljučnica, a vendar so med nami. Za vse nas, ki smo navedeni stalno delati moramo to obdobje, ko smo prisiljeni mirovati, izkoristiti z iskanjem novih misli, idej za bodoče delovanje. A tudi to ni lahko. Precej je neznanek, veliko negotovosti, predvsem pa vse to ni odvisno od nas samih. Osebo je prav to kar me zaskrblja. Beremo, poslušamo, a nihče, od vodilnih v državni vladi, kaj še na lokalni ravni, ne utegne in niti ne more posredovati konkretnih

terminov, kdaj bo spet steklo vsaj delno normalno življenje.

Kljub vsem tem neznankam, smo vseeno dolžni, da nekaj mislimo, načrtujemo in kar se da sklepamo. Tu mislim na vsa področja, ki vežejo našo skupnost. Od politike do gospodarstva, kulture in športa. Vse je ovito v zelo gosto meglo, a moramo se vseeno potruditi.

V tem obdobju lahko zatrdim, da sem med tistimi, ki se lahko imajo za "srečne". Lahko se vozim v službo, čeprav dela je malo, doma se lahko ukvarjam z vrtnarijo in poleg vsega tega tudi pripravljam in mislim na bodočnost. Misli me stalno vodijo drugam, k tistim, ki tega ne morejo. Predstavljam si, da bi živel v mestu, v apartmaju brez vrta, brez balkona. Nepojmljivo za nas, ki smo na vasi.

Začetno obdobje krize sem si vzel kot dopust. Predstavljal sem si, kot mislim večina nas vseh, da bo vse to trajalo največ par tednov. Kmalu pa smo se vsi zavedali da smo bili preveč optimisti. Predvsem pa lahko trdim, da nihče ni vedel, kam nas vse to vodi. Kaj kmalu sem se zavedal, da bo to obdobje še kar trajalo. Po začetni fazi nejevolje in slabe krvi, sem si rekel, da bo treba reagirati, si spet zavihati rokave in nadaljevati z delom.

Kot politični in športni predstavnik sem si opomogel, začel spet misliti in najprej sem se vprašal kako naprej?

Odgovor je bil enostaven. Opogumi se in nadaljuj z delom, ki ga poznaš in si ga opravljal do te krize. Kot predsednik športnega društva sem pomislil, da moramo izdelati vsaj načrt delovanja v trenutku, ko bodo sprostili športno vadbo, naj bo to julija, avgusta, ali kasneje. Prepričan sem, da moramo biti zelo dobro pripravljene ko nam bodo to dovolili.

Kot politični predstavnik sem se osredotočil na problematiko naših vasi, ki jih zastopam v zahodnokraškem rajonskem svetu. Ugotovil sem, da je bil poštni urad v Križu zaprt. Takoj sem obvestil, tudi potom medijev, to pomanjkljivost predvsem glede na izplačilo pokojnin našim starejšim občanom. V Križu in na Proseku ni nastavljenega Postamata in je za to edini možen način dvigovanja pokojnin osebni obisk poštne urada. Za to je zaprtje kriškega poštne urada še toliko bolj problematično in je sprožilo precej nelagodja med križani.

Nadaljeval sem z vprašanjem glede razdelitve zaščitnih mask. Pri tem sem spodbudil rajonski svet še z ostalimi večjimi in manjšimi problemi našega okraja, od postavitve novih zabojnikov za zbiranje vejevja in trave do čiščenja in ureditve križa, postavljenega od naših prednikov leta 1676, ob vhodu v Križ.

Zavedam se, da v tem obdobju, naši najmlajši plačujejo zelo visok davek. Poleg šole so prikrajšani za športno, kul-

turno in socialno druženje. Večina nima več stikov s sovrstniki, če izvzamemo telefonski ali video razgovor. Vemo pa kako je pomembno druženje pri mladini. Mislim, da je njim ta situacija zelo prekrizala račune. Njim bomo morali nuditi veliko našega delovanja in naših moči.

Pomagati pa bomo morali tudi njihovim družinam. Prvi korak v to smer, je bila predstavitev resolucije rajonskemu svetu, da bi posredovali pri občinski upravi za pomoč družinam naših študentov. Tu sem se nanašal na letne avtobusne abonmaje, ki so jih naši mladi izkoristili le za borih pet mesecev. Predlagal sem, da bi pri plačevanju prihodnjih letnih abonmajev bili deležni petdeset odstotnega popusta, ali pa, da bi letošnji abonmaji veljali tudi za naslednje leto. Vem, da to je kapljica v morju problemov. A vsak rešen problem, tudi najmlajši, pripomore k boljšemu počutju naših ljudi.

Zelo bomo morali paziti na potrebe in tegobe, ki bodo izšle po tem kriznem obdobju. Našim ljudem bomo morali zelo pazljivo prisluhniti in jim nuditi vso pomoč, ki jo bodo potrebovali, oz. jo že potrebujejo. Na vsak klic v stiski moramo biti pripravljene in skušati odgovoriti. Kot pri skavtih, mora biti naše geslo: "Vedno pripravljene".

Vedno pestro v goriškem občinskem svetu

Marilka Koršič

Preteklo delovno leto so v Gorici zaznamovala kar pogosta zasedanja občinskega sveta in občinskih komisij. Daleč največ jih je bilo za sestavo pravilnika mestne policije. Pravilnik bi moral prestati razpravo in odobritev v občinskem svetu, a je pandemija koronavirusa, vse postopke zaustavila.

Prvi sklic občinskega sveta v letošnjem letu je bil 3. februarja 2020, ko je bila na dnevnem redu odobritev načrta o zvočni razporeditvi občinskega ozemlja (Piano comunale di classificazione acustica). Opozicija, v kateri sodeluje svetniška skupina SSK, je v tej zvezi izrazila veliko pomislekov. Vsekakor je odprta možnost za pripombe, ki jih lahko posamezniki ali tudi svetniške skupine predstavijo in s temi je tudi odprta pot za popravke. Rok, ki je bil prvotno določen do 18. aprila, je bil zaradi pandemije podaljšan do 29. junija 2020 oziroma do 14. julija 2020. Ta zadnji rok je v zvezi z dokumentom VAS (Rapporto ambientale sulla valutazione ambientale), ki določa kriterije o kompatibilnosti z okoljem, okoljske referenčne indikatorje in način monitoriranja. Do tega roka je možno predlagati nove ugotovitve in ocene. Naj tu omenim, da je problem zvočnega onesnaženja občuten predvsem v Štandrežu, kjer se mu pridružuje še tisti, ki je povezan z industrijskim onesnaženjem. SSK in ostali predstavniki opozicijskih strank in občanskih list smo pričakovali, da bosta župan in pristojni odbornik pokazala vsaj večjo pozornost do problematik, ki tarejo štandreško skupnost in postavila na dnevni red obravnavanje peticije, ki so jo krajani s podpisami predložili županu.

Veliko slabe krvi sta v omenjenem zasedanju letošnjega občinskega sveta ustvarili dve resoluciji, ki sta se nanašali na Holokavst. Šlo je predvsem za častno občanstvo dosmrtni senatorki Liliani Segre, ki ga je večina odklanjala. Zato je peticijo najprej predlagala opozicija, drugo večina in v njej predlagala občanstvo goriški judovski skupnosti oziroma judovski skupnosti s sedežem v Rimu. Diskusija je padla na zelo nizko raven in pokazala hoteno ali nehoteno nepoznavanje zgodovinskih dejstev. Nobena od dveh resolucij ni dosegla pri glasovanju dvotretjinske večine, ki je potrebna, ko gre za častna občanstva. Res žalostno zasedanje! V tem duhu smo šli v ohromitev delovanja.

Občinski svet, ki je bil sklican v marcu, je odpadel in tako tudi točke dnevnega reda, ki so med drugim predvidevale imenovanje sedmih članov goriške občine v EZTS. Od ustanovitve tega evropskega združenja je bil eden od predstavnikov dr. Bernard Spazzapan, zadolžen v skupini za zdravstvo. Dr. Bernardu Spazzapanu, ki je tudi koordinator mestne sekcije SSK, gre zahvala za opravljeno delo, SSK pa je tudi že angažirana v pogovorih za novo imenovanje na to mesto. Občinski svet je nato potekal zadnje dni aprila z edino

točko na dnevnem redu vezano na odobritev občinskega proračuna za obdobje 2020-22 in je potekal v virtualni obliki, kot so bila tudi vsa ostala srečanja v času pandemije. Ob tej priložnosti je občinski svet odobril resolucijo, ki smo jo predlagali kot SSK, v podporo krajevemu kmetijstvu in prodaji pridelkov.

Lepa novica je, da se je Nova Gorica s podporo našega mesta Gorice uvrstila v drugi krog v kandidaturi za evropsko prestolico kulture 2025. Preden se je skupno delovno omizje Nova Gorica-Gorica predstavilo evropski komisiji, je orisalo svoje delo v avli goriškega občinskega sveta. Žal ugotavljam, da goriška uprava tega srečanja ni pravilno reklamizirala, saj je bila udeležba, predvsem svetnikov iz vrst večine, zelo skromna, kot da je dogodek postranski, čeprav kažejo izjave in srečanja, ki jih ima goriški župan z novogoriškim drugačno sliko in pravzaprav navdušenje. Težko je tu izluščiti doslednost. Tako stalno doživljamo istočasno pozivanje k sodelovanju in obenem neupoštevanje opozicije.

V tem času žal še bolj ugotavljamo, da župan veliko bolje in prej komunicira preko medijev in preko spleta, saj se na tak način lažje izogne konfrontacijam in se izogiba soočanju s člani občinskega sveta.

NAŠI IZVOLJENI UPRAVITELJI

Pomen širokopasovne internetne povezave

Marjan Drufovka

Občanom je treba nuditi širokopasovno internetno povezavo. Števerjanska občinska uprava je v zadnjih letih redno spremljala splet dogajanj. Pred več leti je bilo z izkopom izpeljano vlakno do občinskih stavb, danes pa z njim razpolaga le občinska hiša. Dnevno se zavzemamo, da bo ta storitev čim prej razširjena na vse domove. Prijavili smo se na več deželni razpisov, med drugim, v začetku leta 2019, na deželni razpis imenovan Open Fiber. Programski sporazum je bil sicer podpisan 21. julija 2016 med Ministrstvom za gospodarski razvoj in deželo FJK, koncedentom, podjetjem Infratel Italia SpA in koncesionarjem Enel Open Fiber SpA.

V letu 2019 je bilo izvedeno načrtovanje za postavitev optične infrastrukture za telekomunikacije in gradnjo optičnih omrežij za širokopasovno internetno povezavo tudi v naši občini. Načrt predvideva postavitev droga na obstoječo infrastrukturo električnih napeljav v vseh naseljih in

kjer ni prisotna z izkopom. Vsa ostala gospodinjstva izven naselij naj bi bila pokrita s pomočjo repetitorjev. Uporabljamo izraz »naj bi bila pokrita«, ker je težko s signalom pokriti celoten občinski teritorij, a se že dalj časa trudimo, da bi našli uspešno rešitev v korist vseh občanov.

Obveznosti podjetij, posameznikov in družin je res veliko, a jih je zelo težko izvajati, če ne skoraj nemogoče, brez osnovnih inštrumentov. V Števerjanu, in seveda tudi v drugih občinah naše dežele, smo dobesedno odrezani od sveta! Potrebno je nuditi širokopasovno internetno povezavo preko optike, zato si je treba prizadevati, da bo ta usluga razširjena čim prej na vse domove skupaj z dobrim omrežjem za mobilno telefonijo.

Števerjanska občinska uprava je meseca marca letos s tem v zvezi pisno obvestila o resnih težavah briškega prebivalstva goriškega prefekta Massima Marchesiella in predsednika deželne vlade Massimiliana Fedrigo ter pristojne deželne odbornike.

V obdobju pandemije novega koronavirusa moramo ostati doma, od koder delamo, plačujemo davke in druge dajatve, učenci in dijaki pa sle-

dijo pouku in nabirajo učno gradivo prav tako po spletu. Pri tem je seveda poglavitna hitra internetna povezava, ki pa žal ponekod še ni dostopna. Sicer pa, tudi širokopasovna internetna povezava (ADSL), ki dosega številne občine dežele FJK je že zastarela tehnologija, ki ni kos novim zahtevam.

Prebivalci raznih števerjanskih krajev imajo veliko težav in več občanov že upravičeno protestira in števerjanska občinska uprava z njimi. V

občini Števerjan ima do danes zagotovljen širokopasovni dostop preko optike samo občinska hiša!

Zgleda, da se v zadnjem mesecu dni resnično nekaj premika iz mrtve točke, a je res žalostno, da moramo v naši državi vedno čakati na tragedije, da se sploh prične s širitvijo nujnih infrastrukturnih davkoplačevalcem. Sicer je počasnost uvajanja širokopasovnega dostopa preko optike do doma že star problem, ki se vleče (pre)dolgo časa in zadeva velik del države. ■

10 let član skupščine GECT-EZTS Gorica

Bernard Spazzapan

Podpisani sem bil član skupščine GECT-EZTS odkar je ta ustanova nastala leta 2012. Kot znano gre za čezmejno sodelovanje med občinami Gorica, Nova Gorica in Šempeter-Vrtojba, ki predstavlja nadgradnjo sodelovanja, ki poteka že več desetletij v okviru projektov Interreg. Ti so se izvajali predvsem na področju zdravstva, kjer se je počasi a vztrajno v teku let ustvarjalo sodelovanje med ustanovami. Na začetku je šlo predvsem za medsebojno spoznavanje, nato so nastala sodelovanja med različnimi specialističnimi oddelki, organiziranih je bilo veliko tečajev slovenščine oz. italijanščine, ipd.

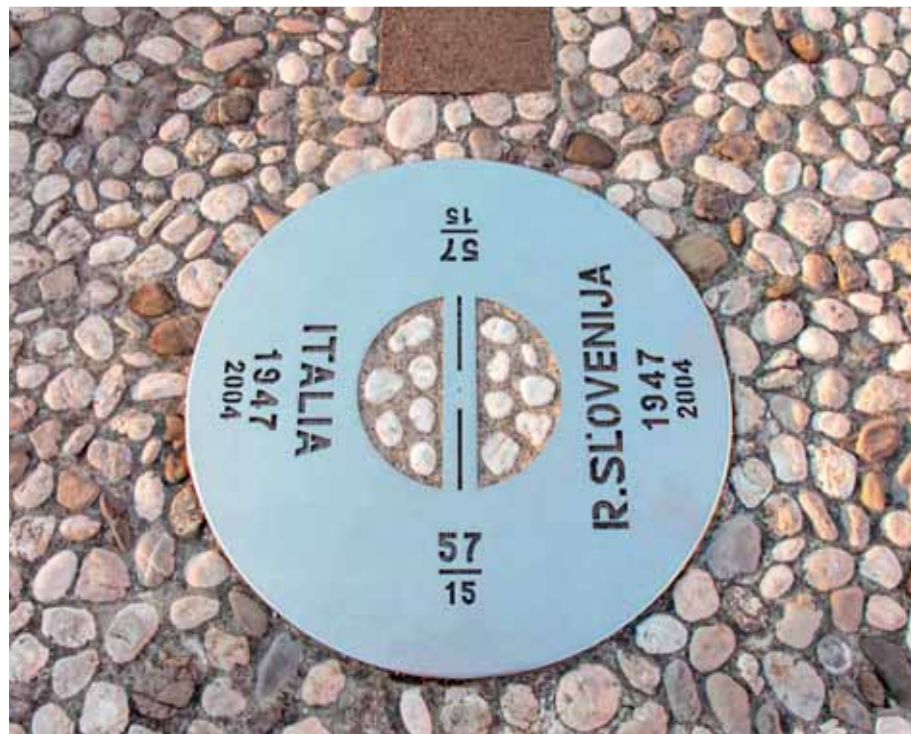
GECT-EZTS je dobil od vsega začetka močan zagon s prvim predsednikom, ki je bil bivši italijanski zunanji minister in evropski komisar Franco Frattini. Z njegovo pomočjo so se odprla mnoga vrata v Bruslju in Strasbourgu, ki jih je znala spretno izrabiti dolgoletna direktorica Sandra Sodini. Sad teh prizadevanj je bila bogata evropska podpora za obdobje 2013-2020 in sicer pet milijonov evrov za projekt Zdravje in enaka vsota za projekt Soča. Prvi projekt je zadeval sodelovanje na področju duševnega zdravja, avtizma, fiziološke nosečnosti in čezmejnega naročanja uslug. Nekateri od teh projektov so dobro napredovali, drugi so se razvijali bolj počasi, v vseh primerih pa je prišlo do dobrega poznavanja načina dela mešanih ekip, kar je za nas ki živimo ob meji vsekakor koristno. Področji Gorice in Nove Gorice sta v obeh državah marginalni in imata finančne in organizacijske težave zaradi majhnega števila prebivalcev in zaradi prevladujoče oblasti večjih centrov kot so Trst, Videm in Ljubljana. Prav zato je bil finančni priliv, ki ga je teritorij dobil v okviru EZTS zelo dobrodošel.

Drugi projekt z imenom Soča, lahko pokaže konkretna dela na področju razvoja turizma in kolesarskih

stez. Končana je velika parkirna površina v občini Šempeter-Vrtojba, v delu pa je kolesarski most čez Sočo pri Solkanu, ki bi povezal že obstoječe kolesarske steze.

Delo v skupščini je v vseh teh letih potekalo dvojezično. Na vseh nivojih je bilo vedno zagotovljeno prevajanje in tudi vsi dokumenti so v obeh jezikih. Med osebjem, ki dela v ustanovi so tudi nekateri, ki poznajo slovenščino. ■

Lahko rečem, da je operativnost GECTa-EZTSja uspešna prav zato, ker so v projekt verjeli župani, ki so v teh letih bili na čelu občin; uspešnost pa je tudi sad medsebojnega spoštovanja med upravitelji in med člani skupščine. Ob zaključku svojega mandata v skupščini želim, da bi se ustanova nadalje uspešno razvijala in da bi obmejni teritorij imel od tega kar največ koristi in konkretnih dosežkov. ■

Nova newsletter pri Evropski svobodni zvezi tudi v slovenskem jeziku

EFA – Evropska svobodna zveza ima posodobljeno newsletter oziroma sistem rednega obveščanja preko elektronske pošte. V mesecu aprilu je izšla že 27. izdaja. V njej lahko preberemo, kako se predstavniki narodnih manjšin in avtonomističnih gibanj prizadevajo za koristi lastne skupnosti in teritorija. Evropski poslanci, ki predstavljajo številne evropske otoške skupnosti, pozivajo k nujnemu posredovanju EU za boj proti COVID-19. Latvijsko ruska zveza žaluje zaradi izgube sopredsednika Jurijsa Petropavlovskisa. Madinska sekcija EFAY zahteva od Evropske zveze, da v času krize zaradi širjenja okužbe s virusom COVID-19 na poseben način zaščiti mlade, jezikovne manjšine in narodnostne skupnosti brez matične države. Fundacija Maurits Coppieters je obeležila 100-letnico rojstva tega flamskega politika, ki je bil poslanec Ljudskega gibanja v flamskem parlamentu in nato v belgijski poslanski zbornici in senatu. Dve leti je preživel tudi v Evropskem parlamentu. Po njem je poimenovana fundacija, ki sodeluje z Evropsko svobodno zvezo.

Na elektronsko obveščanje EFA se je mogoče prijaviti na spletni strani <https://www.e-f-a.org/>

Minority SafePacke (MSPI) v Evropski komisiji

Minority SafePacke je zadnja od petih uspešnih evropskih državljskih pobud. S to državljsko pobudo odbor in podpisniki zahtevajo, da se v sklopu Evropske zveze uvede enakovredna zaščita za jezikovne in narodne manjšine s posebno pozornostjo na uporabi jezika v šolstvu in medijih. Zbiranje podpisov se je zaključilo aprila 2018, nakar je sledilo preverjanje veljavnosti zbranih podpisov. Na koncu je bilo veljavnih več kot 1.100.000 podpisov. Odbor, ki je pobudo Minority SafePack predstavil, je počakal na umestitev novega Evropskega parlamenta in na izvolitev nove Evropske komisije, šele nato je celotno gradivo bilo predloženo Evropski komisiji. Pobuda je bila uradno sprejeta 10. januarja letos in od tega datuma naprej mora Evropska komisija obravnavati temo Minority SafePack. Predstavitve v Evropski komisiji je potekala 5. februarja, kjer so delegacijo MSPI sprejeli podpredsednica Věra Jourová, ki ima tudi pooblastilo za evropske državljske pobude, komisarka Mariya Gabriel in nekateri predstavniki glavnega tajništva Evropske komisije. Sredi marca je bila načrtovana predstavitve MSPI-ja v Evropskem parlamentu, a je odpadla, ker so bile uvedene izredne razmere zaradi širjenja okužbe s koronavirusom.

Evropska državljska pobuda za enakovredne kohezijske politike

Gibanje European movement for protecting national regions (<http://www.nationalregions.eu/>) je pred slabim letom sprožila novo evropsko državljsko pobudo, ki ima kot temo uporabo evropskih kohezijskih sredstev. Pobuda nosi naslov: Kohezijska politika za enakost regij in trajnost regionalnih kultur (<https://eci.ec.europa.eu/010/public/#/initiative>)

Odbor, v katerem sedijo predstavniki več narodnih manjšin v Evropi, je mnenja, da regije, kjer živijo narodne in jezikovne manjšine, niso deležne iste višine kohezijskih sredstev kot ostale regije. V ta namen so si kot cilje zbiranja milijona podpisov zadali preprečevanje gospodarskih zaostankov, zagotavljanje trajnostnega razvoja ter ohranjanje pogojev za ekonomsko, socialno in teritorialno kohezijo izvajati na način, ki bo omogočal ohranjanje teh posebnih značilnosti. V ta namen morajo imeti take regije enake možnosti dostopa do različnih skladov EU in zagotoviti jim je treba ohranjanje značilnosti in ustrezen gospodarski razvoj, da se s tem podpre razvoj Unije in ohrani njena kulturna raznolikost.

Pobuda je dosegla velik odziv na Madžarskem, v Romuniji in na Slovaški, kar kaže, da so se za to zavzeli Madžari. Veliko bolj blag odziv je bil v ostalih članicah Evropske unije, kar ne daje velikih upanj za uspeh pobude. To je seveda škoda, saj so kohezijska sredstva izredno pomembna za enakovreden razvoj evropskih regij in za ovrednotenje njihovih jezikovnih, kulturnih in narodnih specifik.

